

**VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS KRETINGOS PIRMINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRO
GREITOSIOS MEDICINOS PAGALBOS (GMP) VAIRUOTOJO-PARAMEDIKO
PAREIGINIAI NUOSTATAI**

**I SKYRIUS
BENDRIEJI REIKALAVIMAI**

1. Greitosios medicinos pagalbos (GMP) vairuotoju-paramediku gali dirbti asmuo, baigęs paramediko mokymo kursus pagal su Sveikatos apsaugos ministerija suderintą bei Švietimo ir mokslo ministerijos patvirtintą paramediko mokymo programą ir įgijęs valstybės pripažintą kvalifikacijos pažymėjimą.

1.1. Greitosios medicinos pagalbos (GMP) automobilio vairuotoju-paramediku dirbti priimamas asmuo, turintis vairuotojo pažymėjimą, suteikiantį teisę vairuoti B kategorijos kelių transporto priemonės, ne trumpesnę kaip vienerių metų šių transporto priemonių vairavimo patirtį, medicinos įstaigos leidimą dirbti ir turintis valstybės pripažintą paramediko kvalifikacijos pažymėjimą.

1.2. GMP automobilio vairuotojas-paramedikas privalo turėti:

1.2.1. vairuotojo pažymėjimą;

1.2.2. transporto priemonės registracijos liudijimą ir techninės apžiūros taloną;

1.2.3. draudimo dokumentus;

1.2.4. dokumentą, kad vairuotojas vairuoja automobilį teisėtai;

1.2.5. patvirtintą kelionės lapą;

1.2.6. dokumentus, suteikiančius teisę naudotis specialiais garsiniais signalais ir švyturėliais.

1.3. GMP automobilis turi būti nudažytas nustatyta spalva, su atitinkamais medicinine atributika skiriamaisiais ženklais.

1.4. GMP automobilio vairuotojui-paramedikui neleidžiama išvykti į reisą, jeigu automobilis yra techniškai netvarkingas, purvinu salonu ir kėbulu, be dokumentų ar kelionės lapo, su netvarkinga ir neparuošta priimti paciento įranga ir įtaisais, be vaistų ir medikamentų komplekto.

1.5. GMP automobilio vairuotojas-paramedikas privalo turėti darbo rūbus, būti pasirengęs padėti skubiosios medicinos pagalbos slaugos specialistui suteikti pacientui medicininę pagalbą.

1.6. Neleidžiama važiuoti esant neblaiviam, sergančiam ar pervargusiam tiek, kad gali sudaryti pavojų eismo ir keleivių saugumui, be priešgaisrinės saugos priemonių, vaistinėlių, avarinio sustojimo ženklinimo priemonės.

1.7. GMP automobilio vairuotojui-paramedikui draudžiama savarankiškai perkelti arba įrengti eismo tvarką nustatnčias technines priemones, užtvirti kelią, palikti kelyje kokius nors daiktus ar kitaip trukdyti eismui.

1.8. Draudžiama išmesti iš automobilio bet kokius daiktus, pilti tepalus ne specialiai tam skirtose ar kitaip teršti kelią ir jo aplinką.

1.9. Kelių eismo taisyklėse nustatytais atvejais važiuojant su įjungta signalizacija bei švyturėliais (vežant sunkiai sergantį ligonį), GMP automobilio vairuotojas-paramedikas, laikydamasis saugumo reikalavimų, turi viško pirmumo teisę ir nepaiso šviesoforų ir kelio -enklų nurodymų.

II SKYRIUS

KVALIFIKACINIAI REIKALAVIMAI IR KOMPETENCIJA

- 2.1. GMP automobilio vairuotojas-paramedikas turi žinoti, mokėti išmanyti:
 - 2.1.1. kelių eismo taisykles, GMP automobilio sandarą ir eksploataciją, keleivių (ligonių, pacientų ir kt.) vežimo ir bagažo gabenimo nuostatas;
 - 2.1.2. suprasti eismo pavojus ir įvertinti jų rimtumą;
 - 2.1.3. elgtis pagal kelių eismo taisykles, siekiant išvengti nelaimių keliuose bei netrukdyti eismo srautui;
 - 2.1.4. atkreipti dėmesį į visus veiksnius (alkoholį, nuovargį, blogą regėjimą, emocijas ir kt.),
 - 2.1.5. užtikrinti visų eismo dalyvių saugumą, ypač silpniausių, labiausiai neapsaugotų, rodant pagarbą visiems kitiems;
 - 2.1.6. GMP automobilio agregatų, sistemų ir prietaisų paskirtį bei jų išdėstymą, naudojamas eksploatacines medžiagas ir jų keitimo periodiškumą, techninių gedimų požymius, sanitarinės aparatūros ir įrangos paskirtį ir laikymo sąlygas;
 - 2.1.7. valstybinių techninių apžiūrų periodiškumą;
 - 2.1.8. atsakomybės rūšis ir jų taikymą už eismo taisyklių, aplinkos apsaugos, darbų saugos, priešgaisrinės saugos, asmens higienos reikalavimų ir kitus pažeidimus;
 - 2.1.9. autoavarijų ir nelaimingų atsitikimų priežastis, rizikos veiksnius, susijusius su meteorologinėmis sąlygomis, kelių tipais ir jų danga, paros laiku, kitų eismo dalyvių menka patirtimi;
 - 2.1.10. psichofiziologinės būsenos (dėl alkoholio, narkotikų ir medikamentų poveikio, ligos, nuovargio, buities ir darbo sąlygų, emocijų) įtaką reakcijai ir dėmesiui, eismo pavojaus supratimui ir optimalių sprendimų priėmimui;
 - 2.1.11. saugumo veiksnius, susijusius su ligonių ir pacientų vežimu;
 - 2.1.12. taisykles, kaip elgtis įvykus avarijai;
 - 2.1.13. GMP automobilio ir gyvybės draudimo tikslus, rūšis ir rizikos grupes;
 - 2.1.14. GMP automobilio vairavimo ypatumus dėl riboto matomumo;
 - 2.1.15. veiksmus ir keleivių evakavimo taisykles kilus gaisrui;
 - 2.1.16. laikytis darbų saugos ir priešgaisrinės saugos reikalavimų atliekant GMP automobilio priežiūros darbus, šalinant gedimus bei naudojant eksploatacines medžiagas;
 - 2.1.17. vykdyti policijos ir eismo reguliuotojų nurodymus;
 - 2.1.18. kelio dangų klasifikaciją, savybes ir važiavimo jomis sąlygas;
 - 2.1.19. važiavimo žiemos sąlygomis ypatumus;
 - 2.1.20. kuro ir tepalų kvalifikaciją, savybes ir sunaudojimo normas;
 - 2.1.21. transporto eismo miesto gatvėse ypatybes;
 - 2.1.22. kelių transporto kodeksą;
 - 2.1.23. darbo tvarkos taisykles;
 - 2.1.24. periodonio sveikatos tikrinimo tvarką;
 - 2.1.25. mobilaus ryšio priemonės ir naudojimąsi jomis;
 - 2.1.26. miesto gatvių išdėstymo schemą;
 - 2.1.27. įmonių adresus ir privažiavimo maršrutus;
 - 2.1.28. žmonių psichologiją ir bendravimo kultūrą;
 - 2.1.29. įstaigos struktūrą ir personalą;
 - 2.1.30. tvarkingai rengtis;
 - 2.1.31. laikytis asmens higienos ir sanitarijos reikalavimų.
- 2.2. Skubiosios medicinos pagalbos paramediko profesinę kompetenciją sudaro žinios ir gebėjimai, kuriuos jis įgyja baigęs medicinos normoje nurodytą profesinę kvalifikaciją suteikusias

studijas bei nuolat tobulindamas įgytą profesinę kvalifikaciją, atsižvelgdamas į nuolatinę medicinos praktikos pažangą.

2.3. Skubiosios medicinos pagalbos paramedikas turi žinoti:

2.3.1. įrodymais pagrįstos medicinos principus;

2.3.2. medicinos statistikos pagrindus;

2.3.3. sveikatos draudimo pagrindus;

2.3.4. sveikatos teisės pagrindus;

2.3.5. dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos pagrindus;

2.3.6. teisės aktus, reglamentuojančius būtiniosios medicinos pagalbos teikimą ir skubiosios medicinos pagalbos paramediko veiklą;

2.3.7. asmens sveikatos priežiūros organizavimo principus;

2.3.8. darbuotojų saugos ir sveikatos principus;

2.4. Skubiosios medicinos pagalbos paramedikas privalo mokėti naudotis informacinėmis ir ryšio technologijomis.

2.5. Skubiosios medicinos pagalbos paramedikas turi išmanyti:

2.5.1. žmogaus anatomijos, fiziologijos, patologijos, ligų etiologijos, patogenezės pagrindus;

2.5.2. Lietuvos medicinos normos priede nurodytų vaistinių preparatų klinikinę farmakologiją, indikacijas ir kontraindikacijas;

2.5.3. žmogaus psichologijos ypatumus, psichikos sutrikimus, sveiko ir sergančio žmogaus bei jo artimųjų psichologiją;

2.5.4. sveikatos apsaugos ir socialinės medicinos organizavimo ir skubiosios medicinos priežiūros vadybos pagrindus;

2.5.5. infuzinės terapijos taikymo principus;

2.5.6. naudojamų medicinos priemonių (prietaisų) veikimo principus;

2.5.7. ekstremalių situacijų problematiką ir jų sprendimo būdus;

2.5.8. patvirtintus greitosios medicinos pagalbos ir skubiosios medicinos pagalbos srities diagnostikos ir gydymo protokolus ir metodikas;

2.5.9. saugaus transportavimo metodus;

2.5.10. aseptikos ir antiseptikos pagrindus;

2.5.11. ūmių būklių gydymo principus, indikacijas ir kontraindikacijas;

2.5.12. ligų ir sveikatos sutrikimų profilaktikos principus.

2.6. Skubiosios medicinos pagalbos paramedikas turi gebėti:

2.6.1. teikti skubią medicinos pagalbą visų amžiaus grupių pacientams ir savarankiškai skirti vaistinius preparatus, nurodytus priede;

2.6.2. vadovauti pradinio gyvybės palaikymo ir pažangaus gyvybės palaikymo komandai vertinant paciento būklę bei teikiant skubiąją medicinos pagalbą;

2.6.3. skirstyti pacientus pagal jų būklės sunkumo kategoriją (kritinės, vidutinio sunkumo ir lengvos būklės) ir užtikrinti būklės sunkumą atitinkantį gydymo bei priežiūros planą;

2.6.4. nustatyti vyraujančią simptomą, sindromą;

2.6.5. surinkti anamnezę apie pacientą;

2.6.6. suteikti pagalbą (atlikti veiksmus) gaunant nurodymus nuotoliniu būdu;

2.6.7. įvertinti bei atlikti neatidėliotinus veiksmus, stabilizuojančius paciento būklę (kvėpavimas, kraujotaka, sąmonė, medžiagų apykaitos);

2.6.8. atlikti pirminę ir antrinę paciento apžiūrą;

2.6.9. vertinti teikiamos pagalbos efektą;

2.6.10. stebėti ir vertinti žmogaus gyvybinių funkcijų rodiklius ir jų dinamiką;

2.6.11. valdyti ekstremalias situacijas, įvertinti ir optimaliai valdyti įvykio vietoje esančius resursus, nustatyti ir organizuoti papildomų pajėgų atvykimą į įvykio vietą;

2.6.12. naudotis informacinėmis ir ryšio technologijomis;

- 2.6.13. pagal savo kompetenciją, pagal asmens sveikatos priežiūros įstaigos patvirtintus protokolus konsultuoti pacientus telefonu, iki atvyks greitoji medicinos pagalba;
- 2.6.14. teisingai pasirinkti transportavimo būdą (metodą) ir atitinkamai naudoti transportavimui skirtą įrangą;
- 2.6.15. malšinti skausmą;
- 2.6.16. pašalinti svetimkūnį;
- 2.6.17. riboti fizinį aktyvumą;
- 2.6.18. stabdyti išorinį kraujavimą;
- 2.6.19. naudoti kaklo įtvarą;
- 2.6.20. tvarstyti žaizdas;
- 2.6.21. imobilizuoti stuburą;
- 2.6.22. teikti skubiąją medicinos pagalbą galūnių amputacijų atveju;
- 2.6.23. teikti skubiąją medicinos pagalbą ūmių akušerinių ir ginekologinių būklių metu;
- 2.6.24. teikti skubiąją medicinos pagalbą ūmių psichikos sveikatos būklių metu, esant grėsmei paciento ar aplinkinių sveikatai ar gyvybei atlikti fizinį asmens laisvės suvaržymą;
- 2.6.25. teikti skubiąją medicinos pagalbą įtariant apsinuodijimus, esant indikacijų skirti priešnuodžius;
- 2.6.26. teikti skubiąją medicinos pagalbą užspringus;
- 2.6.27. atlikti veiksmus, užtikrinančius kvėpavimo takų praeinamumą ir kvėpavimą (spontaninį arba dirbtinį):
- 2.6.27.1. atverti kvėpavimo takus rankomis;
- 2.6.27.2. išsiurbti kvėpavimo takus kietu ar mikštu kateteriu;
- 2.6.27.3. skirti deguonį per nosies kaniules, kaukę, kaukę su rezervuaru;
- 2.6.27.4. įkišti orofaringinį vamzdelį;
- 2.6.27.5. įkišti nazofaringinį vamzdelį;
- 2.6.27.6. įkišti gerklų vamzdelį, laringinę kaukę;
- 2.6.27.7. taikyti Heimlich'o metodą (manevrą);
- 2.6.27.8. atlikti punkcinę krikotomotomiją;
- 2.6.27.9. atlikti mechaninę ventiliaciją AMBU tipo maišu;
- 2.6.27.10. atlikti dirbtinę plaučių ventiliaciją;
- 2.6.27.11. atlikti dekompresinę pleuros ertmės punkciją;
- 2.6.27.12. prižiūrėti tracheostomą;
- 2.6.28. atlikti elektrinę širdies defibriliaciją;
- 2.6.29. atlikti širdies transkutaninę stimuliaciją;
- 2.6.30. atlikti intrakaulinę ir intraveninę infuziją;
- 2.6.31. atlikti periferinių venų punkciją ir kateterizaciją;
- 2.6.32. vertinti šiuos gyvybinių funkcijų monitorinius rodmenis:
- 2.6.32.1. kvėpavimo funkcijų tyrimo (kapnometrijos);
- 2.6.32.2. pulsoksimetrijos;
- 2.6.32.3. širdies veiklos;
- 2.6.32.4. arterinio kraujospūdžio, matuojamo neinvaziniu būdu;
- 2.6.32.5. temperatūros.
- 2.6.33. atlikti sinchronizuotą kardioversiją;
- 2.6.34. nustatyti asmens gimimo faktą;
- 2.6.35. atpažinti mirties požymius ir juos fiksuoti dokumentuose.

III SKYRIUS

GMP AUTOMOBIO VAIRUOTOJO_PARAMEDIKO PAREIGOS

3.1. Vairuoja ir prižiūri GMP automobilį, veždamas skubiosios medicinos pagalbos slaugos specialistus, ligonius, pacientus, kitą medicinos personalą mieste ir už jo ribų.

3.2. Nuolat prižiūrėti GMP automobilio techninę būklę ir jo komplektiškumą, sanitarinę įrangą, tikrina automobilio sanitarinę būklę ir švarą prieš išvykdamas į reisą, kelyje ir parvykęs.

3.3. Reguliariai atlieka automobilio techninę aptarnavimą, nustatytu periodiškumu jį paruošia ir pristato techninei apžiūrai.

3.4. Užtikrina keleivių (pacientų, skubiosios medicinos pagalbos slaugos specialistų ir kt.) saugumą, maksimalius patogumus, laiku ir saugiai nuveža juos į paskirties vietą.

3.5. Padeda skubiosios medicinos pagalbos slaugos specialistui, esant reikalui, neštuvais pernešti sunkius ligonius į GMP automobilį.

3.6. Suprantamai ir laiku (kasdien) įforminti kelionės lapus, tausoja patikėtą turtą, efektyviai naudoja eksploatacijai skirtas lėšas.

3.7. Laikosi visų būtinų atsargumo priemonių, nekelia pavojaus kitų eismo dalyvių, kitų asmenų ar jų turto saugumui bei aplinkai, be reikalo netrukdo eismui, negadina važiuojamosios dalies pėsčiųjų ir dviračio takų, kelio statinių, eismo reguliavimo priemonių, avarinio ryšio linijų ir želdinių, be reikalo nestato automobilio ant šaligatvio ar skiriamųjų juostų.

3.8. Skubiai, pagal iškvietimą, vyksta į avarijų bei nelaimingų atsitikimų, gaisro vietas, perveža nukentėjusius į gydymo įstaigas.

3.9. Vyksta pas pacientus į namus, perveža įstaigai reikalingą įrangą ir medikamentus.

3.10. Užtikrina, kad GMP automobilis nekeltų triukšmo, neterštų aplinkos išmetamosiomis dujomis ar kitaip netrukdytų miesto ar šalia kelio gyvenantiems gyventojams.

3.11. Paklūsta teisėsaugos, policijos ar už kelių priežiūrą atsakingų institucijų įgaliotų pareigūnų reikalavimams.

3.12. Įvykus nelaimei, avarijai ar už puolimui, naudoja visas galimas jų pasekmių likvidavimo priemones, nedelsiant kviečia policiją ir greitąją medicinos pagalbą, imasi visų apsaugos priemonių.

3.13. Naudojasi mobilaus telefono ryšio priemonėmis su gydymo įstaigomis, policija, priešgaisrinės saugos tarnybomis ar kitomis institucijomis bei savo įstaigos tarnybomis susisiekti.

3.14. Skubiosios medicinos pagalbos vairuotojas- paramedikas privalo:

3.14.1. teikti būtinąją medicinos pagalbą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

3.14.2. pagal savo kompetenciją, nurodytą Lietuvos medicinos normoje, vertinti paciento ūmių klinikinių būklių ir sužalojimų atvejais, nustatyti sutrikusias gyvybines funkcijas bei jas palaikyti, teikti skubiąją medicinos pagalbą, rekomenduoti ir dalyvauti organizuojant ligų ir sveikatos sutrikimų profilaktikos priemones bei užtikrinti teikiamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybę;

3.14.3. laikytis profesinės etikos principų, gerbti pacientų teises ir jų nepažeisti, saugoti profesinę paslaptį ir visą informaciją apie pacientą laikyti konfidencialia. Kitiems asmenims ši informacija gali būti atskleista Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytais pagrindais ir tvarka;

3.14.4. dirbti komandoje su asmens sveikatos priežiūros ir kitais specialistais, dalyvaujantiais atliekant tyrimo, diagnostikos ir gydymo veiksmus;

3.14.5. propaguoti sveiką gyvenseną, ligų profilaktikos ir sveikatos tausojimo bei ugdymo priemones;

3.14.6. turėti spaudą, kurio numeris suteikiamas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. V-1 "Dėl Numerio sveikatos specialisto spaudai suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo" nustatyta tvarka;

3.14.7. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

3.14.8. naudoti tik teisės aktų reikalavimus atitinkančias medicinos priemones (prietaisus), kurios turi būti laikomos, instaliuojamos, naudojamos ir prižiūrimos teisės aktų nustatyta tvarka ir vadovaujantis gamintojo su medicinos priemone (prietaisu) pateikiama informacija;

3.14.9. tvarkyti skubiosios medicinos pagalbos paramediko praktikos dokumentus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

3.14.10. paaiškinti skubiosios medicinos pagalbos paramediko praktikos aplinkybes Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos ir kitų kontroliuojančių institucijų prašymu;

3.14.11. pagal savo kompetenciją, teikiant pagalbą, taikyti Lietuvos Respublikos tik medicinos mokslo ir praktikos įrodymais pagrįstus, saugius tyrimo, diagnostikos ir gydymo metodus, išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis

3.15. Atlikti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūras specialisto praktiką, nustatytas pareigas.

<...>